

המלך החדש

הממשלה עומדת בעור ימים אחרים להמ" ליד עליה מלך. תוארו אמנם צנוע – "היועץ המשפטי לממשלה" – אך הוא עומד בראש התביעה ומוסמך להורות על פתיחת חקירות פליליות גם בעבירות מעורפות ובעייתיות, דוגמת הפרת אמונים. גורלם של רבים, לש-

בט ולחסד, יופקד בידיו או בידי אישים הכפופים לו. על פי פסיקת בית המשפט העליון – פסיקה תמוהה ובי- עייתית אמנם, אך בכל זאת פסיקה של העליון – חוות דעתו של היועץ מחייבת את הממשלה. וכיוון שאצלנו "הכל שפיט" וכל החלטה של רשות שלטונית (כולל הממשלה) חייבת לעמוד במבחן הסבירות של המשפטנים, יש בכוחו של היועץ לפסול כל החלטה ממשלתית, כולל החלטה בענייני מינויים, אם לדי- עתו אין היא עומדת במבחן הסבירות. היועץ הוא אפוא המפקד של הממשלה.

יתר על כן, לפי פסיקת העליון היועץ המשפטי מוסמך "לייצג" את הממשלה גם כאשר קיימת מחלוקת בינו לבינה, ובמקרה כזה תישמע בבית המשפט רק עמדת היועץ (המנוגד גרתי לעמדת הממשלה) ואילו פיה של הממשלה יהיה חסום. לפי הפסיקה התמוהה הזו, היועץ הוא "סותם פיות מוסמך" של הממשלה ושרייה, ולמעשה של כל רשות שלטונית שבכר- חו לייצגה. פסיקה זו מנוגדת לכל מה שהיה נהוג אצלנו בעבר, כשם שהיא מנוגדת לעקרונות משפטיים בסיסיים ולזכותו של כל אדם או מוסד לכך שיהיה לו יומו בבית המשפט. אך זו כא- מור זו פסיקת העליון שלנו.

היועץ המשפטי קובע את המדיניות של עצמו ואינו חייב דין וחשבון לאיש. לכן המינויים שניתן לצפות לו הוא הבהרות בנוגע לעמדותיו בנושאים עקרוניים

במינוי לתפקיד יועץ משפטי יש להתייחס, כמוכן, לתכונותיו האישיות של המועמד, לכישרונותיו ולידע המשפטי שלו. בעניין זה אני מאמין שאביחי מנדלבלית עומד בדרישות, מה גם שהנושא נבחן באחרונה על ידי ועדה – אף שסיימה את תפקי- דה בכישלון גמור.

אלא שיש שאלות מרכזיות אחרות, חשובות לא פחות מההיבט האישי, שלגביהן מן הראוי שחברי הממשלה והציבור כולו ישמעו את דעת המועמד קודם שמתקבלת החלטה בעניין בחירתו. במקרים רגילים אולי אין צורך לקבל פריטים על הש- קפת עולמו של מועמד לתפקיד בכיר בשירות הציבורי, לפחות לא כשהוא אמור לבצע מדיניות הנקבעת על ידי השר הממונה או על ידי הממשלה, אולם היועץ המשפטי קובע את המדיניות של עצמו ולמעשה אינו כפוף לאיש.

קיומו של בעל תפקיד בעל סמכויות כה רחבות, שאינו נבחר על ידי הציבור ואינו חייב דין וחשבון לאיש, מעורר שאלה כי- צד הרבר מתיישב עם משטר דמוקרטי. בנסיבות אלה המינויים שניתן לצפות לו הוא קבלת הבהרות בנוגע לתוכניותיו ולע- מדותיו בנושאים עקרוניים. למשל, האם הוא תומך בביקורת (כולל אישית פרטנית) על הפרקליטות והאם לדעתו הביקורת צריכה לחול גם עליו? האם הוא מסכים לכך שבמקרה של מח- לוקת בין הממשלה לבינו תהיה הממשלה זכאית לייצוג משפטי עצמאי, או שמא הוא דוגל בהמשך המצב הקיים? האם כאשר עליו להכריע בשאלה משפטית שקיימים לגביה ספקות הוא יבקש להכתיב לממשלה את מהלכיה או שמא יסתפק בחוות דעת בציון הספקות ויתיר לממשלה לבחור את דרכה? האם הוא בעד הפרדת הייעוץ מהתביעה, ובכלל מה תהיה מדיניותו בתחום המשפט הפלילי בנושאים מרכזיים, לרבות הגשת ער- עור על זיכויים, שימוש בעדי מדינה, משפטים חוזרים, בדיקת מקרי הרשעת שווא, חובת התביעה לברוק ולגלות ראיות לטו- בת הנאשם?

בכל הנושאים הללו ראוי שהציבור והגוף הממנה ידעו מה צפוי לפני שיניחו את הכתר על ראש המלך החדש. ■

© כל הזכויות שמורות לידיעות אחרונות בע"מ

אין להעתיק, להפיץ, לשכפל, לצלם, לתרגם, לאחסן במאגרי מידע, לשדר בדרך כלשהי (בכתב, בדפוס או במדיה אחרת) – ובכל אמצעי אלקטרוני, אופטי, מכני או אחר – חלק כלשהו של העיתון (לרבות טקסט, איורים, צילומים, תמונות, מפות, גרפיקה) הן בגרסה טקסטואלית והן בדפים מעוצבים, לרבות באמצעות הקלטה והקלדה, ללא אישור מפורש בכתב מהמוציאה לאור, ידיעות אחרונות בע"מ